

Záměrem předkládané bakalářské práce je zprostředkovat pamětnickou reflexi vztahující se k proměně Krásnolipska v souvislosti s poválečným „odsunem“ německého obyvatelstva, a to za využití orálně-historických rozhovorů se zdejšími starousedlíky. Získané orálně-historické prameny jsou poté zasazeny do dobového kontextu a dále rámovány vybranými sekundárními zdroji (zejména místní kronika). Téma patří mezi oblíbené studentské „evergreeny“ historicky zaměřených kvalifikačních prací, což je fakt, kterého si je autorka velmi dobře vědoma, protože na řadu z těchto prací v textu sama odkazuje. Jedná se tak o další z řady nepochybně zajímavých regionálních příspěvků – pomyslný „střípek“ do mozaiky mapující důsledky nuceného vysídlení pro jednotlivé oblasti Československa po roce 1945.

Struktura práce je logická – autorka nejprve provádí čtenáře/čtenářky metodologickými otázkami výzkumu, informuje o povaze výzkumného vzorku i terénního výzkumu, následuje stručná kapitola věnovaná historickému rámci a poté rozsahem nejobsáhlejší empirická část věnovaná demografickým a hospodářsko-sociálním změnám ve zkoumaném období na pozadí vybraných pamětnických reflexí.

Metodologická část zahrnuje všechny (standardní) podstatné podkapitoly. Řada z nich by si nicméně zasloužila hlubší rozpracování. Studentka v rámci výzkumu uskutečnila vlastní rozhovory se třemi pamětníky (tzn. dvěma narátory a jednou narátorkou), které následně doplnila o svědectví pamětníka uložená ve sbírce Paměti národa. V této souvislosti bych chtěl autorku požádat o (metodologickou) komparaci rozhovorů, které natočila, s těmi získanými – tj. jak se jí pracovalo s rozhovory, které točil někdo jiný, včetně srovnání způsobu vedení rozhovoru (kladení otázek, doptávání, míra důvěry a otevřenosti apod.). Samotný výzkumný vzorek mohl být nepochybně početnější. Moje další otázka tedy směřuje k tomu, proč nebylo pořízeno více rozhovorů s dalšími pamětníky či pamětnicemi? Ačkoliv kvalitativní výzkum neusiluje o reprezentativní vzorek, přesto mám pocit, že autorka vybírala ze starousedlíků/patriotů – jak početná tato skupina podle jejího odhadu je? A nakolik odpovídá většinové populaci v rámci sledovaného regionu v kontextu daného období? Jaké úskalí podle autorky přináší fakt, že respondenti/čka nepatří mezi tzv. generaci zážitků (tj. přímé aktéry/aktérky) a jejich vzpomínky na samotný „odsun“ jsou tedy zprostředkované? A konečně, postrádám detailnější metodologickou reflexi samotné průběhu nahrávání rozhovoru/ů – jak k ní narátoři/narátorka přistupovali/a? Hrál zde nějakou roli např. genderové, generační nebo lokální hledisko (tj. fakt, že autorka není místní)?

Pokud jde o empirickou část, autorka si vybrala pro interpretaci několik dílčích témat, přičemž se striktně drží chronologické struktury. V tomto ohledu text trpí klasickým „nešvarem“ (s nímž se nicméně opakovaně setkáváme také u prací diplomových), a sice, že orálně-historické narativy jsou využívány spíše pro ilustrační účely či pro potvrzení informací ze sekundárních pramenů – tzn. v práci postrádám hlubší interpretační úroveň či snahu o nějaké zobecnění/klasifikaci získaných narativů. Obsahově je pak největší pozornost věnována samotnému „odsunu“ a jeho přímým následkům (do s. 47). Další části věnované převážně průmyslu jsou nicméně také zajímavé, ale jádro samotné práce tvoří právě problematika

vyhnání Němců. Pokud by tedy autorka věnovala více pozornosti právě tomuto tématu (včetně důslednější interpretace), mohlo být téma zpracováno preciznějším způsobem a stále v rámci stanoveného/doporučeného rozsahu pro závěrečnou kvalifikační práci.

Po formální stránce je práce na velmi dobré úrovni. Oceňuji zejména stylistiku, k níž nemám prakticky žádné výhrady. Text by však přece jen snesl ještě jedno čtení (časté jsou překlepy). Předkládaný text tedy podle mého názoru splňuje všechny stanovené požadavky na závěrečnou kvalifikační práci bakalářského stupně studia.

Bakalářskou práci Natálie Tomečkové proto **doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou 1–2 („výborně“ – „velmi dobře“)**, a to v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze, dne 11. září 2023

Mgr. Jiří Hlaváček, Ph.D.